

HAZAR'DAN HAZAR'A ALMAS YILDIRIM İŞİQ ÜZÜ GÖRDÜ

Maarif Teymur*

Türk'ün şairi Almas Yıldırım'ın ünü, uzun iller [yıllar] nesillerden saxlanıldı [gizletildi]. Mehmet Emin Resulzade'nin, "İnsanlara hürriyet, milletlere istiklâl." sözünün heyata keçirilmesi üçün çalışan Yıldırım'ın sesi uzun iller boğulmaq istendi. Ancaq, teze [yeni] nesiller onu unutmadı. Nəhayət Almas Yıldırım 20. yüzylın sonlarında Türk dünyasına işiq [ışık] saçmaya başladı. Bu işiq bütün Türk dünyasına yayıldı. Almas Yıldırım, tâ o yıllarda Bozqurd'u axtarırdı [arıyordu]. Timur'un quvvetini, qudretini isteyirdi:

*Nerdesin ey halâskâr Bozkurd'um, çık yoluma,
Nerdesin ey Timur'un kudreti, gel koluma.*

Yıldırım'ın bu isteyi uzun iller eşidilmedi. Feqet şair, birgün Turan éllerinin onun sesini duyacağına, öz doğma balası kimi [kendi tabii yavrusu/çocuğu gibi] onu qoynuna alacağına inanırdı. Béle [böyle] de oldu. Türkiye'nin Elazığ şehrinde bulunan Fırat Üniversitesi'nde Enver Aras, Almas Yıldırım'ın bütün tercümeyi hâlini qeleme [kaleme] aldı. Könlü kimi coşqun olan Araz'a üz tutan [Aras nehrine bakan] Enver Aras, Yıldırım'ın sesini bütün Türk dünyasına çatdırdı [ulaştırdı]. Hazar'dan Hazar'a Elmas Yıldırım adındaki kitabını gün işığına çıxartdı.

Enver Aras'ın yazdığı eser çox geniş araştırmaların mehsulüdür. Bu araştırmalardan ürekden zövq alan Türk qardaşımız iki il [yıl] yorulmadan çalışdı ve şairimizin 100. doğum yıl dönümünde gözel bir kitab yaratdı. Bu hususda ağsaqqalımız Anar müellimle xéyli sohbet etdik. Enver Aras'ın béle bir eser yazması bizi çox sévindirdi. Enver Aras, bütün insanlığa hür bir cennet arzulayan Almas Yıldırım'ın düşüncelerini, fikirlerini ve şéirlerini bütün Türk dünyasının gözlerinin qabağına [önüne] bir yadigâr kimi [olarak] qoydu.

*Hür bir dünya, hür bir dın, hür bir Tanrı, hür bir yol,
Hür bir hayat, hür vicdan, hür bir kafa, hür bir kol
Hür bir şiir, hur bir aşk, hür bir mesken, hür emek:
Insanoğlunun asıl hür cenneti bu demek...*

Azərbaycan Cumhurbaşkanı'nın dediğı kimi [gibi], biz bir millet, iki dövletik. Bizim dövletimiz Almas Yıldırım'ın yaradıcılığına bigâne qalmadı. Türk gençliğine inanan şairin arzusunu yérine getirdi. Yıldırım, Türk gençliğine

* Salman Mümtaz Adına Azərbaycan Rəpublikası Dövlət Edebiyyat və İncəsənət Arxivi Müdüri.

inanırdı:

*Ben bilirim, sonunda çıkmam yüzü karalı,
Yurdumun gençlerine ümidim, imanım var!*

Almas Yıldırım'ın bu arzusu Azərbaycan'da çin [gerçek] oldu. Cumhurbaşkanı'mızın 12 Ocaq 2004 tarixli fermanıyla sesi boğulmayan şairin şeirləri Lâtin Qrafikası ilə neşrolundu. Almas Yıldırım'ın şeirlərinin bütün Türk dünyasına çatdırılmaq yolunda möhkəm addımlar atıldı.

Bu addımın öncülerindən olan Enver Aras'ın yazdığı eserine görə de, ona canı dildən minnetdarlıq hissini çatdırırıq. Almas Yıldırım'ın hayatını, muhitini, şəxsiyyətini, vatanseverliğini, Türkçülüğünü üzvü sürətdə birləşdirən Enver Aras'ın bu zəhməti unudulmazdır. Şairin bütün bu cəhətlərini çox səliqəli [mükəmməl] bir şəkildə inci kimi [gibi] ipə düzən Enver Aras, şairimizin şərəf və leyaqətini özünə mexasus bir şəkildə təsvir edərək Türk oxucularına çatdırdı [ulaşdırdı].

17-18 il [yıl] Elazığ şəhərinin müxtəlif yerlərində yaşayıb, çalışan ölməz Türk-Azeri şairi Almas Yıldırım Qarabağ'daki Xankəndi'ni xatırlayır. Şair, bu hayqırışı uzaq görünlilə [uzak görüşlü] bəle [böylə] təsvir edir:

*Ben diyordum ki bir gün varıp ana yurduna,
Öpersiniz annemin toz basan mezarını.
Özlediğim o günde ben ölmüş olsam bile,
Siz bensiz gezerdiniz, Bakü'nün Hazar'ını.
Lânet olsun bana yâr olmayan bu feleğe;
Düşman kesildi bende yeşeren her dileğe*

Almas Yıldırım, onun misrələrini eşidən Enver Aras ilə birlikdə Xəzər'in sahillərini gəzir. Enver Aras'ın da şairin uzaq görünlilə dediyi fikirləri əsas götürərək bəle şirinli, şekerli, menalı bir kitabı yazması, Xəzər'in bir benzeri olan Elazığ'daki Gölcük'le dərleşən şairin ruhunu dinceldir, şadlandırır [rahat ettiriyor, şad ediyor]. Çünkü Enver Aras, onun yaradıcılığının mahiyyətini tam olaraq açıp ortaya qoyur.

Almas Yıldırım'ın "Durnacıq" adlı şeirini qafasında mühafizə edən Humay Həsənzadə Xanımın dediklərini də bugün bütün Türk dünyasına çatdırmalıyıq [ulaştırmalıyız]. Çünkü bu şeiri mən Humay Xanımdan almışdım:

"Almas hər dəfə Mirzə Eliekbər Sabir Adına Kitabxana'ya gələndə həm Avropa, həm də bizi məlûm olmayan Türk dünyasının ünlü şair və yazarlarından bezi seçmələr oxuyardı..."

*Durna, gel qəbul ét, sen bu çarpaşiq oyunu,
Te'neli söz önündə bükme zərif boynunu.
Küsme sévdaı durnam, her derdimiz belli, gel.
Gel birlikdə bulalım, baş başa təselli, gel.
Gétme durnam, gétme dur, axı yollar dolaşiq,
Bir dinle, bax ne diyor başı belâlı âşiq.*

Yukarıdakı zərif misrələrin mənasını dərindən duyan Enver Aras'ın bu kitabı,

HAZAR'DAN HAZAR'A ALMAS YILDIRIM IŞIĞI ÜZÜ GÖRDÜ

Türk'ün şairi Almas Yıldırım'ın uluslararası ölmez şexsiyyetine ebedî bir eklidir [çelenktir/taçtır]. 45 yaşında dünyasını deyişen şairin bu günlerde 100 yaşı tamam oldu. Enver Aras'ın kitabında ata, oğul, vefalı dost ve müdrük ağsaqqal münasibetini görürük. Çox qéyretli ve görkemli bir iş gören Aras, Türk'ün âşiqi, senet vurqunu, şéir vurqunu Almas'ın söz ile emelinin bir olduğunu, seditli ve méhriban bir Türk oğlu göz qabağına [önüne] qoymuşdur.

*Harab olmuş Buhara'sı, Başkend'i,
Matem tutmuş Semerkand'ı, Daşkend'i,
Kendi söyler, döker gözden yaş kendi,
Ne ozan var, ne yazan, ne Şaman hey!
Koca Türk'ün düştüğü dert yaman hey!*

Şairin yukarıdaki misralarında olduğu kimi bütün bu meqamları tesvir eden Enver Aras'a da, 100 yaşı arzulayırıq [arzu ediyoruz]. Aras'ın bu kitabının ışığı üzü görmesini sevgilerle alqışlayırıq [alkışlıyoruz]. Bugün, Enver Aras'ın müasir qelemleri ile sedler yıxan fermanlar açılıp temizlenir, sökülüp atılır. Şairin dediyi fikirler heyata kéçir:

*Haber alsam Mugan'ımdan, Mil'imden,
Nazlı Bakı'm, o neft kokan gülümden,
Kim demiş ki, düşmüş adı dilimden?
Azerbaycan, benim eşsiz yurdum oy!
Ölmez aşkun, içimdeki derdim oy!*

Şairin 75 il bundan evvel dediyi sözler "Bakü-Tiflis-Ceyhan néft Kemerini" ile iqtisadî amilleri de birleştirebilir. Şairin ruhu da, arzusu da Enver Aras'ın yazdığı kitabla tezelenir. Bu kitab, bizim de geleceye olan inamımızı artırır. Bu kitab bizim imanımızın möhkemlenmesine, ebediliğine möhkem zemin yararır. En ehemmiyetlisi bütün Türk ellerini birbirine yaxınlaşdırır.

İndi [şimdi] şairin, "Qoca Türk'ün düştüyü dert yaman héy!" nidası, bütün Türk dünyasına yayılır ve Türk özüne güvenib daha da güçlenir. Enver Aras, şairin qopuzu ile, qırıq kemani ile, bizi ayıq-sayıq olmağa çağırır. Onun Hazar'dan Hazar'a Elmas Yıldırım adlı kitabı neşretmesi teqdire lâyiğ bir işdir.

Étibarlı ve étiqadlı meslekdaşımız Enver Bey, Salman Mümtaz Adına Azerbaycan Réspublikası Dövlét Edebiyyat ve İncesenet Arxivi'nde, Elazığ'da, Malatya'da, Van'da ve İstanbul'da bulunan bütün menbelerden istifade ederek hazırladığı bu kitabı yazarken çox çetinliklerle üzleştiğini bilirem. İndi [şimdi], Enver Aras'ın kitabının ışığına toplaşib ona canı dilden yeni uğurlar arzulayırıq.

*Birlikte bir zaman sevişmez miydik?
Könülden ne kéçse bölüşmez miydik?
Yüz yüze dayanub gülüşmez miydik?
Şimdi aramızda hâleler kaldı.*

Enver Aras, şairin yukarıdaki suallarına cesaretle cavab vemiş, teze ışığı üzü gören kitabı ile aramızda olan hâleleri yox étmiş, özü de Almas Yıldırım kimi [gibi] sağ iken heykelleşmiştir.